

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Наукове товариство анатомів, гістологів,
ембріологів та топографоанатомів України**

МАТЕРІАЛИ

**науково-практичної інтернет-конференції
з міжнародною участю**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ
МЕДИКО-ЕКОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**ПОЛТАВА
11-12 жовтня 2022 року**

Редакційна колегія:

Вячеслав ЖДАН – головний редактор

Галина ЄРОШЕНКО – заступник головного редактора

Наталія УЛАНОВСЬКА-ЦИБА – відповідальний редактор

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ МЕДИКО-ЕКОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ». – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2022. – 158 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

(створений відповідно до наказу за № 251 від 06 вересня 2022 року)

Голова:

ректор Полтавського державного медичного університету, Заслужений лікар України, д.мед.н., професор **Вячеслав ЖДАН**;

Заступники голови:

перший проректор закладу вищої освіти з **науково-педагогічної роботи** **Валентин ДВОРНИК**;

проректор закладу вищої освіти з **наукової роботи** **Ігор КАЙДАШЕВ**;
завідувач кафедри біології **Галина ЄРОШЕНКО**

Члени оргкомітету:

Ігор КСЬОНЗ – проректор закладу вищої освіти з **науково-педагогічної та лікувальної роботи**;

Ігор СКРИПНИК – проректор закладу вищої освіти з **науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти**;

Володимир ПЕРА – проректор закладу вищої освіти з **адміністративного управління**;

Валерій ПОХИЛЬКО – проректор закладу вищої освіти з **науково-педагогічної та виховної роботи**;

Давид АВЕТІКОВ – проректор закладу вищої освіти з **навчальної роботи**;

Алла СИДОРОВА – декан стоматологічного факультету;

Микола РЯБУШКО – декан медичного факультету №1;

Денис КАПУСТЯНСЬКИЙ – декан медичного факультету №2;

Лілія БУРЯ – декан міжнародного факультету;

Анжела ВАЦЕНКО – доцент закладу вищої освіти кафедри біології;

Наталія УЛАНОВСЬКА-ЦИБА – доцент закладу вищої освіти кафедри біології;

Ніна ПЕРЕДЕРІЙ – доцент закладу вищої освіти кафедри біології;

Олена РЯБУШКО – доцент закладу вищої освіти кафедри біології;

Оксана КІНАШ – ст. викладач кафедри біології;

Олена КЛЕПЕЦЬ - викладач кафедри біології

Відповідальні секретарі:

викладачі кафедри біології: **Костянтин ШЕВЧЕНКО**, **Ілона ДОНЕЦЬ**,
Альона ГРИГОРЕНКО

Технічна підтримка: Іван БЕРЕЗА

ЗМІСТ

Барчук Р.Р., Ананевич І.М., Воянський Р.С., Соболев Л.В., Попадинець О.Г.	5
ЙОДОДЕФІЦИТ-ІНДУКОВАНІ ЗМІНИ В ОРГАНАХ ТА СИСТЕМАХ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ТВАРИН	
Білаш С.М., Коптев М.М., Проніна О.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О.	6
РАЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ – ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ	
Білаш В.П., Шерстюк О.О., Свинцицька Н.Л., Білаш С.М., Біланова Л.П., Біланов О.С.	7
РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ	
Божик С.С.	10
ЦИТОЛОГІЧНИЙ СКРИНІНГ КЕРАТОЗІВ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА. ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ СТОМАТОЛОГУ?	
Васько Л.М., Баштан В.П., Почерняєва В.Ф.	11
ВПЛИВ НЕСПРИЯТЛИВИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА РОЗВИТОК ОНКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ	
Ваценко А.В., Єрошенко Г.А., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Кінаш О.В., Клепець О.В., Шевченко К.В., Ряднова В.В.	13
СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ (СЦН) – СУЧАСНИЙ ЕФЕКТИВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ УКРАЇНИ	
Гончаров Є.Є., Ефендієва С.М., Гаврильєва К.Г.	15
ЗНАЧИМІСТЬ СТАНОВЛЕННЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАННЯ	
Григоренко А.С., Єрошенко Г.А., Шевченко К.В., Лисаченко О.Д., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Рябушко О.Б., Кінаш О.В., Клепець О.В.	17
СУБМІКРОСКОПІЧНІ ЗМІНИ СТІНКИ ДВАНАДЦЯТИПАЛОЇ КИШКИ ЩУРІВ В НОРМІ ТА ПРИ ПОЄДНАНІЙ ДІЇ КОМПЛЕКСУ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК НА РАННІХ ТЕРМІНАХ СПОСТЕРЕЖЕННЯ	
Гринь В.Г., Гринь К.В.	19
ВАЖЛИВІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	
Гринь К.В., Гринь В.Г.	21
ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	

Дерев'янка Т.В., Звягольська І.М., Полянська В.П., Федорченко В.І.	23
РОЛЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «МІКРОБІОЛОГІЯ, ВІРУСОЛОГІЯ ТА ІМУНОЛОГІЯ» У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	
Донець І.М., Єрошенко Г.А., Лисаченко О.Д., Шевченко К.В., Григоренко А.С., Солод А.В.	25
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Донець І.М., Шевченко Л.В., Єрошенко Г.А., Лисаченко О.Д., Ваценко А.В., Рябушко О.Б., Улановська-Циба Н.А.	27
СТРУКТУРНІ ЗМІНИ У РЕСПІРАТОРНОМУ ВІДДІЛІ ЛЕГЕНЬ ПІСЛЯ ВПЛИВУ КОМПЛЕКСУ ЕКЗОГЕННИХ ЧИННИКІВ	
Єрошенко Г.А., Кінаш О.В., Ваценко А.В., Клепець О.О., Солод А.В., Жага О.М., Довгополій О.О.	29
МЕТРИЧНІ ЗМІНИ У СТІНЦІ СЛІПОЇ КИШКИ ЩУРІВ ЗА УМОВ ВЖИВАННЯ КОМПЛЕКСУ З ГЛУТАМАТУ НАТРІЮ, НІТРИТУ НАТРІЮ ТА ПОНСО 4R	
Єрошенко Г.А., Лисаченко О.Д., Свінцицька Н. Л., Білаш В.П., Шевченко К.В., Кінаш О.В., Пелипенко Л.Б.	31
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ-МЕДИКІВ НА КАФЕДРАХ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ	
Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Іщейкіна Ю.О., Кир'ян О.А.	33
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	
Ждан В.М., Волченко Г.В., Бабаніна М.Ю., Ткаченко М.В., Іщейкіна Ю.О.	35
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ І ТЕРАПІЇ	
Ждан В.М., Іваницький І.В., М.Ю. Бабаніна, Шилкіна Л.М., Лебідь В.Г.	36
ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ З ЛІТЕРАТУРОЮ У ВИГЛЯДІ РЕФЕРУВАННЯ ЛІКАРЯМИ-ІНТЕРНАМИ З ФАХУ «ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»	
Ждан В.М., Кир'ян О.А., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Ткаченко М.В.	38
ВИКЛАДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ТА СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	

- активне заохочення слухачів до самостійної пошукової роботи, реферати, підготовка доповіді, участь у науково-практичних конференціях;
- інтенсивне використання сучасних освітніх та інформаційних технологій, їх втілення в роботу навчально-практичних центрів;
- систематичний контроль підготовки лікарів-інтернів до ліцензійного іспиту «Крок 3»;
- максимальне використання можливостей дистанційної освіти, удосконалення форм інформаційної підтримки роботи базових керівників;
- підтримка своєчасної науково-практичної актуальності змісту навчального процесу, оптимізація засобів розвитку компетентнісної моделі сімейного лікаря.

Наведені вище прикладні методологічні аспекти навчального процесу на кафедрі спрямовані на забезпечення стандартів високої якості фахової підготовки лікарів-інтернів та слухачів.

**Ждан В.М., Іваницький І.В., М.Ю. Бабаніна, Шилкіна Л.М.,
Лебідь В.Г.**

Полтавський державний медичний університет м. Полтава

**ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ САМОСТІЙНОЇ
ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ З ЛІТЕРАТУРОЮ У ВИГЛЯДІ
РЕФЕРУВАННЯ ЛІКАРЯМИ-ІНТЕРНАМИ З ФАХУ «ЗАГАЛЬНА
ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»**

Останнім часом у середовищі лікарів-інтернів та деякої частини викладачів циркулює думка щодо відсутності необхідності написання рекомендованих програмою та індивідуальним планом рефератів з огляду на збільшення потоків сучасної медичної інформації, яка присутня у електронному доступі. У той же час, необхідно відмітити, що професія лікаря полягає у необхідності постійного підвищення свого професійного рівня та роботі із сучасною медичною літературою. У свою чергу, високоякісна робота з літературою є навичкою, яка потребує формування та постійного підтримання на високому рівні. Комунікативна діяльність лікарів-інтернів на основному етапі навчання характеризується наступним: лікар-інтерн читає спеціальну літературу, письмово викладає у короткій та розгорнутій формах інформацію, отриману усно або через друкований текст, організовує професійний діалог чи діалог-дискусію на семінарах, під час клінічних розборів. При цьому великого значення набуває формування умінь і навичок

обробки спеціальної інформації, отриманої з текстів за фахом. Найважливішими формами обробки інформації є анотування та реферування. Необхідно розділяти поняття «анотування» і «реферування» (анотація та реферат) і розглядати анотування, як процес смислової компресії тексту, в результаті якого формується вторинний стосовно оригіналу інформаційний текст. Цей текст є коротким узагальненим викладом основних положень джерела, що відрізняє його від реферату, що розкриває зміст оригіналу з використанням його формулювань та узагальнень. Розрізняють кілька видів анотацій: описові та рекомендаційні (за цільовим призначенням), розгорнуті та короткі (за обсягом), загальні, що характеризують твір загалом, та спеціалізовані, що характеризують окремі розділи джерела (за тематичним охопленням анотованого твору). Робота над текстом за фахом найчастіше зосереджена на створенні описової інструкції. За характером відомостей, що містяться, анотації можна розділити на описові формальні, що повідомляють зовнішні дані про твори, та описові реферативні, які містять основні положення та висновки з навчального тексту за спеціальністю. Використовуючи анотування та реферування, як форми роботи над науковим текстом, слід брати до уваги тип викладу інформації. Наукові медичні тексти, як відомо, мають свою типологію та поділяються на тексти-описи (визначення), тексти-розповіді (повідомлення) та тексти-міркування (докази). Тексти описового типу легко піддаються розумінню, тоді як смисловий стиск текстів-міркувань потребує складних логічних операцій. Використовуючи в роботі перехід від текстів-описів до текстів-міркувань, лікар-інтерн демонструє цим і розуміння жанрової типології наукових текстів (навчальний текст, стаття в науковому журналі, монографія), а також підвищує свій професійний рівень. Анотування та реферування не тільки спирається на цілий ряд умінь (виробляти стиск інформації, перефразувати інформацію, виявляти та формулювати основну проблематику тексту тощо), але й розвиває, удосконалює ці вміння. Робота над текстом за спеціальністю повинна вишиковуватися в наступну лінію: від складання простої тематичної інструкції – до написання розгорнутої і, нарешті, до чіткого формулювання реферативної інструкції. Необхідно виділити мінімум два рівня оволодіння реферуванням інформації. Перший – це формування навичок орієнтації у тексті з його формальними ознаками, а другий – формування умінь і навиків виділення і викладу основної інформації в вигляді реферату чи анотації.

Таким чином, формування навичок реферування відкриває перед лікарем-інтерном такі можливості:

1) залучення до активного пізнавального процесу; не пасивного оволодіння знаннями, а активної пізнавальної діяльності;

2) формування звички дослідження сучасної медичної літератури. Написання реферативних оглядів лікарем-інтерном – це обов’язкова складова його навчальної діяльності, яка забезпечує повноцінну підготовку майбутніх фахівців високого рівня.

**Ждан В.М., Кир`ян О.А., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Ткаченко М.В.
Полтавський державний медичний університет м. Полтава**

ВИКЛАДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ТА СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Дотримання вимог вищої медичної освіти в сучасних умовах потребує впровадження інноваційних технологій. Лікарі-інтерни сучасності, досить широко використовують соціальні мережі та віртуальні платформи, які стали невід’ємною частиною їхнього життя. Тому широке запровадження дистанційного навчання із використанням мобільних девайсів, інтернету, який доступний влюбий час та в будь-якому місці сьогодні, робить достатньо легкою організацію освітньої діяльності майбутніх лікарів в умовах дистанційного викладання. Залишаються не вирішеними проблеми отримання практичних навиків в організації освіти лікарів-інтернів, що обумовлює підвищення вимог та критеріїв до здобуття знань в онлайн-форматі занять. Тому організація освітньої діяльності лікарів-інтернів із використанням в навчанні сучасних інформаційних та методичних технологій, яка зможе сформувати майбутню досконалу професійну компетентність займає головні позиції в освіті лікаря-інтерна загальної практики та сімейної медицини (ЗПСМ).

Серед сучасних інноваційних онлайн-технологій в навчанні лікарів-інтернів, найбільш доцільними виявилось залучення платформ для проведення відеоконференцій та вебінарів, таких як Microsoft Teams, Google Meet, Skype, Zoom, Moodle learning та інші. Серед багатьох сервісних платформ, які можуть бути використані у навчанні лікаря, платформа Zoom за відгуками як наших викладачів так і лікарів, має перевагу перед іншими платформами за своєю простотою у застосуванні та отриманні інформації. Мотивом до використання саме цієї платформи для викладачів є можливість долучати до навчання значної кількості майбутніх лікарів та надавати якісно візуалізацію навчального матеріалу, в подальшому із ефективним контролем отриманих знань. Відповідно проведеного опитування серед 52 лікарів-

Віддруковано в ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс»
36039, м. Полтава, вул. Пушкіна, 103, к. 102

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ПЛ №9 від 20.06.2001

Підписано до друку 5.10.2022 р.
Формат 60X90/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 8,74. Наклад 100 прим.
Зам. № 2836